Instrucţiuni privitoare
la prelungirea termenului de inscriere in listele de naţionalitate

In legătură cu aplicarea legii modificatoare din 27 Iulie 1939, d. Victor Iamandi, ministrul justiţiei, a trimis ţinuturilor următoarea adresă:

Domnule Rezident,

Potrivit art. 62, din decretul-lege pentru modificarea şi completarea unor dispoziţiuni din legea privitoare la dobândirea şi pierderea naţionalităţii române, decret publicat în Monitorul Oficial nr. 171, din 27 Iulie 1939, s'a acordat un ultim teremen de înscriere în listele de naţionalitate celor locuitori din provinciile arătate, care, din diferite motive, n'au îndeplinit la timp cerinţele legii din 24 Februarie 1924.

Acelaşi termen s'a acordat şi persoanelor din provinciile alipite care, la data întocmirii listelor de naţionalitate, în conformitate cu legea din 24 Februarie 1924, erau copii minori, orfani sau din părinţi necunoscuţi şi nu au fost înscrişi în liste.

Dela dispoziţiunile de mai sus sunt exceptaţi locuitorii evrei, deoarece situaţia lor a fost complet reglementată prin legea privitoare la revizuirea cetăţeniei.

Pentru accelerarea lucrărilor, privind aplicaţiunea legii modificatoare din 27 Iulie 1939, vă rugăm a pune în vedere tuturor primăriilor din circumscripţia omniei voastre, următoarele:

Primarii din Ardeal, Bucovina şi Basarabia sunt obligaţi a primi şi a face înscrieri în listele de naţionaliate, în termen de 3 luni dela data publicării legii, adică până în ziua de 27 Octombrie inclusiv.

Listele de naţionalitate se alcătuesc din oficiu şi pe comune, după normele stabilite în art. 56 pct. 1, 2 şi 6 din vechea lege privitoare la dobândirea şi pierderea naţionalităţii române din 24 Februarie 1924.

Inscrierile în liste, din oficiu sau la cerere ,privesc numai pe locuitorii rămaşi neînscrişi în listele de cetăţenie, dar care întruneau condiţiunile pentru a fi înscrişi. In afară de dovada acestor condiţii prevăzute în vechiul art. 56, va trebui stabilit că cel înscris în liste, dela data Unirii şi până astăzi, nu s'a prevalat de o naţionalitate străină.

Persoanele cu alt domiciliu se vor adresa primăriei din comuna unde au avut indigenatul, sau domiciliul administrativ la data Unirii, sau unde au fost născuţi, făcând totodată domiciliul actual.

Dreptul de apartenenţă (indigenat) se dovedeşte cu certificarea autorităţii comunale, care va arăta modul cum apartenenţa a fost câştigată, potrivit legilor ce reglementau materia în Bucovina, Transilvania, Banat, Crişana, Satmarşi Maramureş.

Pentru Basarabia, dovada domiciliului administrativ se va face potrivit legii ruseşti a paşapoartelor din 1903.

In general, ţinem să reamintim că înscrierile în listele de cetăţenie, privesc numai pe locuitorii ce intrau în una din categoriile a art. 56 din susmenţionata lege prevăzute în alineatele 1, 2 şi 6 şi care datorită numai neînscrierii în liste au rămas heimathloşi (apartrizi).

Evident, sunt excluşi cei care în acest timp s'au prevalat, în orice mod, de o altă naţionalitate. Se vor cere în acest sen autorităţilor poliţieneşti a da relaţiuni scrise. (In special dacă au cerut sau nu paşapoarte străine).

Sunt excluşi iarăşi locuitorii omişi din liste şi care au uzat de căile legale de atac, în termen util, pentru a obţine înscrierea dar au fost respinşi prin hotărîri definitive pentrucă nu întruneau sau nu dovedeau condiţiile cerute de lege.

In termen de cel mult 20 zile, socotite dela data de 27 Octombrie 1939, listele de cetăţenie, astfel întocmite, vor fi înaintate ministerului de justiţie pentru verificarea şi aprobare.

Listele vor conţine în mod amănunţit toate menţiunile cerute de lege şi care justifică înscrierea. La cererea ministerului se vor înainta şi în actele doveditoare pentru control.

Numai după aprobarea listelor, persoanele înscrise în ele vor fi trecute şi în registrele de naţionalitate.

Cererile de înscriere respinse de primari, cu ocazia întocmirii listelor, împreună cu actele pe care se bazează, vor fi înaintate ministerului de justiţie, direcţia judiciară, pentru a fi avute în vedere odată cu verificarea listelor.

De asemeni, orice nelămuriri în legătură cu întocmirea listelor vor fi comunicate ministerului pentru instrucţiuni.

INFORMAŢII

● Direcţiunea cărţilor funciare şi a cadastrului funciar aduce la cunoştinţa d-lor antreprenori cari nu s'au prezentat pentru semnarea contractelor, că li se acordă un nou şi ultim termen până la 3 August a. c.

DOCTOR
PETRE RĂDULESCU
Laureat al Facultăţii de medicină din Paris
BOLI INTERNE — (nutriţie, diabet, ficat, rinichi), sifilis
Consult dela 3-7. Telefon 2.77.21.
Bul. Lambru 35 A prin bariera Moşilor 553

Banca Naţională a României
Se aduce la cunoştinţa domnilor acţionari ai Băncii Naţionale a României că, începând dela 1 August a. c., vor primi pentru fiecare acţiune un acont de Lei 80 (optzeci), asupra dividendului exerciţiului 1939.
Plata se va face contra prezentării cuponului respectiv spre perforare şi ştampilare, în Administraţia Centrală, la Serviciul Titlurilor din Str. Lipscani No. 16, iar în provincie la sucursalele şi agenţiile Băncii. 11177

Doctorul TH. MOISESCU
Medic primar la spitalul Coltea
SINAIA HOTEL PALACE
Telefon 225 731

PANETH J-ne
Calea Victoriei 23
telefon 3.97.43
SOLDEAZA TOATA COLECŢIA ŞI PRIMEŞTE COMENZI CU MATERIALUL CLIENTULUI. 4206

● Clubul alpin român va ţine al doilea curs de tehnică alpină în două serii, între 6 August şi 3 Septembrie.

Cursurile primei serii vor fi în Piatra Craiului, iar celei de a doua serie în Bucegi la Refugiul Coştila.

Dr. RĂDUŢESCU
la Carmen-Sylva, consultă în Vila Parcului ca şi în anii precedenţi 8584

Dr. C. VOICULESCU
Medic-şef sanatoriul „Bucegi"
Consult 5—6 d. a.
Vila Petrescu-Predeal 1

Soldăm „ESPADRILE"
Parfumeria DEGEN, Victoriei 79, Vis-à-vis Bis. Albă. Tel. 3.22.45, noutăţi superbe talpă de crepe-plută 2700

STUDIO JULIETTA
execută dupe ultimele perfecţiuni cele mai artistice fotografii şi pastel cu preţuri excepţional de convenabil.

Reintorcându-se şi reia consultaţiile
D-rul R. NOE
Bolintineanu 5 (Bul. Domniţei)
Tel. 5.31.67. 779

ŞTIRI ŞCOLARE

Internatul Liceului „Gheorghe Lazăr" din Bucureşti

B-dul Schitu Măgureanu No. 9 se deschide la 1 Septembrie a. c., într'un local complect renovat şi amenajat pentru un institut de educaţie model.

Elevii fostului liceu C. C. D. vor urma cursurile în clase paralele, special aprobate de Onor Minister al Educaţiei Naţionale.

Inscrierile se primesc zilnic la cancelaria Liceului „Gh. Lazăr". Fiilor de învăţători şi de profesori li se fac reduceri şi înlesniri de plată. 11184

DELA C. F. R.

Reducere de 50 la sută
la înapoerea dela conferinţa internaţională a Federaţiei femeilor universitare

Direcţiunea generală a căilor ferate a aprobat, participanţilor la conferinţa internaţională a federaţiei femeilor universitare, ce se va ţine la Stockholm, numai la înapoere, o reducere de 50% din taxele tarifului tren de persoane, în intervalul 6—20 August inclusiv. Reducerea se acordă în baza biletului întreg până la frontieră, ce a servit la ducere şi a legitimaţiei de participare eliberată de comitetul organizator al conferinţei. Nu se admite întreruperea călătoriei nici la ducere şi nici la înapoere, iar suplimentul de tren accelerat şi tichetul de tren rapid vor fi plătite integral.

VALABILITATEA BILETELOR DE CALATORIE PENTRU CURA LA SOVATA

Conform aprobării direcţiunei generale C.F.R., biletele călătorilor cari merg pentru cura la Sovata, sunt valabile pentru înapoere cel mult 60 zile.

Vacanţele existente
in direcţiunea generală a poliţiei şi in Prefectura poliţiei Capitalei

In serviciile exterioare: 2 comisari cl. II; 1 comisar-ajutor cl. I; 6 comisari-ajutori clasa II; 8 agenţi de poliţie clasa I; 2 agenţi de poliţie clasa II; 4 agenţi de poliţie clasa III; 1 şef de detaşament G. P. clasa II; 1 şef de secţie G. P. clasa II; 6 şefi de secţie G. P. clasa III.

PERSONAL ADMINISTRATIV ŞI DE SPECIALITATE
In serviciile centrale: 1 subdirector clasa I; 1 şef de birou cl. I; 1 dactilograf principal cl. II.
In serviciile exterioare: 3 registratori arhivari clasa II; 1 translator clasa II; 4 impiegaţi clasa I. 3 impiegaţi clasa II; 1 impiegat clasa III; 1 impiegat stagiar.
Prefectura Poliţiei Capitalei: 3 agenţi de poliţie clasa III; 2 agenţi de poliţie.

Scăderea producţiei mondiale de automobile in anul trecut

Washington. — După o comunicare a ministerului de comerţ al Statulor Unite, producţia mondială de automobile pe 1938 a scăzut la 4.000.800 vehicule, adică cu 37%. Cu numărul de 2.489.000 automobile, cât au acum, Statele Unite înregistrează cea mai mare scădere de producţie, adică 43%. Inclusiv Canada, partea Americii de Nord s'a redus dela 79 la 66% Au suferit scădere şi producţiile din Marea Britanie, Belgia, Olanda, Elveţia şi fosta Cehoslovacie. In schimb au realizat o urcare producţiile din Germania, Franţa, Italia, Japonia, Suedia, Danemarca, Finlanda, Ungaria, Polonia şi Uniunea sovietică. Deasemenea şi exportul tuturor ţărilor de producţie a fost mai mic cu 22% (549.100 automobile), totuşi el nu s'a redus în proporţie aşa de mare ca producţia. Cota de export s'a urcat deaceea dela 11 la aproape 14% din producţia mondială, iar în America de Nord singură dela 9 la 13%.

Telegrame din străinătate

IMPORTANŢA MANEVRELOR AVIAŢIEI ITALIENE

Roma, 30 (Rador). — Corespondentul Agenţiei Havas transmite :

Presa de Duminică pune în cea mai mare evidenţă manevrele aviaţiei italiene, cari s'au desfăşurat în cel mai mare secret dela 25 la 28 Iulie în Mediterana centrală.

Ele reprezintă exerciţii de antrenament ale aviaţiei italiene dar sunt prezentate ca o replică la recentele sboruri ale escadrilelor britanice deasupra teritoriului francez.

*

● Roma, 30 (Rador). — Cele mai multe unităţi din escadra a doua italiană, ce şi-a terminat croaziera de antrenament în Mediterana orientală, au sosit Duminică la Tarent.

Legăturile din trecut dintre Franţa şi Italia
Importantele declaraţii ale d-lui Herriot, primarul Lyonului, la o manifestaţie in onoarea sa a italienilor din Franţa

Lyon, 30 (Rador). — **D. Herriot, primarul Lyonului, preşedinte al Camerei deputaţilor, luând cuvântul la o manifestaţie organizată în onoarea sa de italienii ce locuesc în Franţa, a amintit epoca „Renaşterii", când, prin acţiunea comună a Franţei şi Italiei, Europa a fost dotată cu o nouă civilizaţie, care a alungat ceaţa Evului Mediu şi a provocat minuni în artă şi gândire".**

Şi d. Herriot a adăugat : „In ce priveşte spiritul, mulţi dintre noi sunt debitori intelectuali ai Romei şi nu înţeleg să renege această datorie".

Preşedintele Camerei a amintit că în 1932 a fost făuritorul apropierii intime franco-italiene şi, exprimându-şi bucuria de a se afla printre amicii săi italienii, a spus între altele: „Aţi voit să vă asociaţi la aniversarea marei noastre revoluţii. Fiii dreptului roman nu puteau refuza această mărturie fiilor declaraţiei Drepturilor omului".

El a evocat apoi istoria unităţii şi eliberării Italiei, pentru care Franţa, „a lăsat 10.000 de copii ai săi în groaznica bătălie dela Solferino" şi a amintit figura marelui patriot Garibaldi, care a oferit Franţei concursul său în 1870. Şi d. Herriot a arătat emoţia pe care a simţit-o când, la începutul războiului din 1914, a văzut pe cei trei fraţi Garibaldi, însoţiţi de deputatul Chiesa, cerând să se angajeze sub cutele drapelului francez.

Terminând, preşedintele Camerii se inclină în faţa numeroşilor italieni căzuţi în rândurile armatelor aliate, declarând între altele:

„Pe căile pline de vicisitudini ale istoriei, drumul nostru comun este jalonat de mormintele fraterne. Vă mulţumesc că iubiţi Franţa aşa cum ea merită să fie iubită".

D. Cocchi, secretarul Uniunii populare italiene, la rândul său, în alocuţiunea rostită, a mulţumit d-lui Herriot pentru amiciţia pe care a purtat-o în mod constant Italiei.

El a amintit naşterea acum doi ani a Uniunii populare italiene destinată să lucreze pentru buna înţelegere între Franţa şi Italia în vederea păcii.

Răspunzând cu indignare şi mâhnire campaniilor cari încearcă să opună amiciţiei dintre Franţa şi Italia cea mai nefastă dintre alianţe, „pe care în trecut poporul nostru a sfărâmat-o, declarăm, a spus el, că amiciţia dintre popoarele italian şi francez reprezintă în actuala situaţie o condiţie esenţială pentru salvgardarea păcii în Europa".

D. Cocchi a amintit că Franţa dă de lucru la 900.000 de italieni ce se bucură de legile Republicii.

„Ideile dela 1789, a adăugat el, care s'ar voi să fie lichidate de cealaltă parte a Alpilor, nu au fost distruse".

In Septembrie trecut, 100.000 de emigraţi italieni s'au declarat gata să se bată cot la cot cu soldaţii francezi, dând Franţei dovada ataşamentului lor faţă de ideia libertăţii, — a spus d. Cocchi, adăugând apoi că „gestul lor a avut cea mai fericită repercusiune în Italia".

„De atunci incoace, am asistat la deslănţuirea unor violente campanii antifranceze. Aceste revendicări noi şi milioanele de italieni le respingem, căci le considerăm nu numai ca o provocare la război, ci şi ca ilegitime şi injuste".

D. Cocchi a terminat amintind jurământul din Septembrie, declarând: „Suntem gata să apărăm Franţa şi democraţia".

Tratatul economic germano-japonez

Tokio, 30 (Rador). — **Agenţia „Domei" anunţă:**

Tratatul comercial încheiat între Germania şi Japonia reglementează şi relaţiunile Germaniei şi Japoniei cu celelalte terţe puteri spre a se evita concurenţa inutilă dintre aceste două ţări, pe pieţele străine. Guvernele german şi japonez vor lua măsurile necesare pentru a reglementa relaţiunile lor pe aceste pieţe.

Cercurile comerciale şi financiare din Japonia se arată satisfăcute de semnarea noului tratat, care va da putinţă Japoniei să exporte bumbac şi mătase artificială şi să importe maşini germane, necesare producţiei japoneze.

Presa franceză
şi denunţarea acordului comercial dintre Statele-Unite şi Japonia

Paris, 30 (Rador). — **Denunţarea acordului comercial dintre Statele Unite şi Japonia dă loc la numeroase comentarii din partea ziarelor pariziene, care examinează consecinţele acestei măsuri luate de guvernul american, în diferite domenii.**

LE JOURNAL, scrie: „Nu prin încheierea unui acord comercial cu Germania poate Japonia să-şi procure materiile prime ce-i sunt necesare. In mod fatal Japonia va fi determinată să caute să încheie un acord cu Statele Unite, dând garanţiile indispensabile pentru asigurarea intereselor americane în Extremul Orient".

Intr'un articol semnat de Saint Brice, acelaş ziar declară: „Denunţarea tratatului apare ca un avertisment serios adresat Japoniei. Dealtfel în acest sens a şi fost interpretată măsura guvernului american de către cercurile japoneze. Surpriza a fost cu atât mai mare cu cât în recentele incidente Statele Unite au avut grijă să nu se solidarizeze cu celelalte puteri. Tratatul denunţat a fost extrem de avantajos americanilor, cari vindeau japonezilor de două ori mai mult de cât cumpărau dela ei. Pentru a renunţa la asemenea avantagii ei au avut desigur speranţa să conclilieze un succes politic cu o bună afacere comercială. Succesul politic rezultă din faptul că preşedintele Roosevelt a folosit această ocazie pentru avea de partea sa opinia publică ,după insuccesul înregistrat cu ocazia revizuirii neutralităţii Statelor Unite. O bună afacere pentru Statelor Unite este posibilitatea de a aduce Japonia la o politică cuminte-'.

COMENTARIILE ZIARULUI NEW-YORK TIMES

New-York, 30 (Rador). — **Ziarul „New-York Times" enumeră consecinţele denunţării de către Statele Unite a tratatului comercial cu Japonia.**

„In ce priveşte pe d-nii Hitler şi Mussolini, nota d-lui Cordell Hull ar trebui să le servească pentru ca ei să poată înţelege, două fapte asupra cărora au fost induşi în eroare prin impasul la care s'a ajuns în ce priveşte discuţia asupra neutralităţii şi prin analiza eronată ce s'a făcut în Italia şi Germania a unuia dintre aceste două fapte. Viguroase deciziuni cu caracter politic extern vor veni întotdeauna din partea guvernului din Washington ori de câte ori provocarea va fi socotită ca fiind suficient de vizibilă. Alt fapt este acela că unitatea politică a Statelor Unite se realizează din nou şi repede, când este nevoie, iar glasul guvernului american este acela al marei majorităţi a popoarelor".

Un comunicat
al ambasadei Spaniei relativ la declaraţiile atribuite generalului Aranda

Lisabona, 30 (Rador). — Ziarele publică un comunicat al ambasadei Spaniei în care se declară între altele :

Ambasada Spaniei este autorizată să pună la punct informaţiile privitoare la pretinse declaraţii atribuite generalului Aranda cu privire la chestiunile de politică internaţională.

Generalul Aranda este o personalitate de cea mai mare valoare militară şi se ţine în afara discuţiilor politice. El nu a făcut declaraţiile ce li sunt atribuite.

—ox⊙❖⊙xo—

O măsură a guvernului turc
privitoare la inginerii germani dela firma Krupp

Ankara, 30 (Telor). — Guvernul turc n'a mai reînoit contractele inginerilor-specialişti germani dela firma Krupp, cari funcţionau în şantierele turceşti pentru repararea vaselor de război dela Ismit şi dela Cornul de Aur. Specialiştii germani, ale căror angajamente expiră la toamnă, vor fi înlocuiţi cu ingineri englezi, cari au şi fost angajaţi.

—ox⊙ ❖ ⊙xo—

Avioane prăbuşite

Moscova, 30 (Rador).— **Un grav accident de avion asupra căruia nu se cunosc amănunte s'a întâmplat Sâmbătă.**

Din cauze necunoscute s'a prăbuşit un avion militar în care se aflau un general de divizie, aghiotantul său, un maior şi un inginer militar. Toţi patru au pierit.

*

Paris, 30 (Rador). — **Un accident de avion s'a produs Duminică dimineaţă în cursul unui meeting aerian organizat la Boulogne.**

Un avion depe vasul portavion „Bearn" s'a prăbuşit şi a luat foc pe terenul unde erau parcate automobilele publicului.

Pilotul a fost omorât. Mai multe persoane au fost uşor rănite.

*

Moscova, 30 (Rador). — **Un grav accident de aviaţie s'a întâmplat Sâmbătă seara.**

Cei patru ocupanţi ai avionului, printre cari şi generalul Kholzulov, au fost omoriţi.

—ox⊙ ❖ ⊙xo—

La Verdun
s'au aniversat 24 de ani dela luptele din Argonne

Verdun, 30 (Rador). — *Generalul Pujo, fost şef al statului major general al armatei aerului, a prezidat Duminică a 24-a aniversare a luptelor din Argonne, în prezenţa a numeroase delegaţii de foşti luptători francezi şi italieni voluntari garibaldieni, a membrilor legiunei americane şi a societăţilor patriotice.*

—ox⊙❖⊙xo—

Serviciu obligator
pentru refacerea naţională a Spaniei

Madrid, 30 (Rador). — Guvernul a decis, ca toţi cetăţenii spanioli, între 18 şi 50 ani, să presteze anual, câte 15 zile, un serviciu personal şi obligatoriu, în favoarea statului, în interesul refacerii naţionale.

Cei cari nu vor presta acest serviciu vor plăti o contribuţie echivalentă cu cele 15 zile de lucru obligatoriu. Ziua de lucru nu va fi calculată la mai mult de 25 pesetas.

—ox⊙ ❖ ⊙xo—

Congresul euharistic
internaţional dela Lubljana s'a terminat

Lubljana, 30 (Rador). — Congresul euharistic internaţional de la Lubljana s'a terminat Duminică printr'un serviciu religios sub cerul liber oficiat de monseniorul Hlond, primatul Poloniei şi legat papal, în prezenţa unui reprezentant al Regelui Petru II, a mai mulţi membri ai guvernului şi a numeroşi înalţi prelaţi catolici străini şi iugoslavi, precum şi a unei mulţimi de peste 60.000 de persoane.

La terminarea serviciului religios, monseniorul Hlond a rostit un discurs în limbile franceză, germană, italiană, polonă şi slovenă.

ANCHETELE NOASTRE IN ARDEAL

Progresul investiţiilor
Câteva date comparative foarte convingătoare după statistica din 1912 şi cifrele ultimului recensământ din 1938

Cluj, Iulie

Comparaţiile sunt foarte folositoare în împrejurările de astăzi, mai ales, când e vorba de cifre. Ele ne dau imaginea cea mai vie şi reală a Ardealului de ieri şi a celui de acum.

Ne vom ocupa în cronica de faţă de capitolul investiţiilor în diferite domenii de activitate economică şi administrativă. In acest scop, ne-am procurat două statistici concludente, una întocmită de statul maghiar până în 1912 — descoperită cu mare greutate, fiindcă a dispărut din circulaţie din motive lesne de bănuit — şi a doua, elaborată de serviciul de studii şi cercetări al prezidenţei regale din Cluj, referitoare la cele nouă judeţe din vechiul Someş.

După inventarul recensământului din 1912, în Ardeal şi Banat funcţionau la această dată 16 întreprinderi industriale, din care 451 erau proprietate individuală, 39 societăţi pe acţiuni şi 6 ale statului. Numărul cel mai mic este prevăzut pentru judeţul Sălaj, abia cu două întreprinderi, în Făgăraş cu cinci întreprinderi şi în judeţul Alba cu cinci instalaţiuni tehnice, adică tocmai în ţinuturile cu populaţia românească majoritară.

In ce măsură a sporit potenţialul industrial în cele două decenii dela unire, ne dovedeşte tot graiul cifrelor. In prezent, Transilvania are 1900 întreprinderi industriale la care nu adăogăm numărul societăţilor destinate să comercializeze producţia fabricilor. Dintre acestea, numai în cele nouă judeţe ale ţinutului Someş funcţionează peste 300, adică într'o rază economică socotită de noi cea mai slabă sub raportul progresului industrial. Şi ca să definim caracterul întreprinderilor din urmă aflătoare în cuprinsul ţinutului Someş, trebue specificat imediat, că ele însumă un capital de 2.366.000.000 lei, cu o putere de producţie medie de 600 ori mai mare decât cea din 1912.

Nu însoţim datele de nici un comentariu, fiindcă ele vorbesc de la sine şi răstoarnă o anumită propagandă cu cel mai decisiv argument. Cel mult, vom adăoga amănuntul, că în raport cu numărul populaţiei, concetăţenii noştri beneficiază de trei ori mai mult decât elementul românesc.

Dar, să trecem la cercetarea celorlalte investiţii. Nu odată s'a insinuat că am moştenit un patrimoniu pe care nu l-am mai completat cu nimic. Să vedem însă şi în această privinţă cum stau lucrurile. Din cele ce vom înşira mai jos, veţi putea deduce mai clar motivele dispariţiei inventarului din 1912; el ajungând un document secret în arhivele ministeriale din Budapesta.

Mari şi late, statul maghiar a investit în căi ferate 779 milioane coroane, cu un venit anual de 40 milioane. In ce priveşte întreţinerea şoselelor, citâm textual din pasagiile statisticei: „Intreţinerea anuală medie a şoselelor revine la 625 coroane de kilometru, în total 11.534.000, iar din această sumă, statul a contribuit cu 1.142.700, pe când restul de 10.392.500, l-a dat impozitul judeţean pe drumuri".

In chip special se practica deci pentru Transilvania o politică de rentabilitate imediată. Comparaţi suma investiţiilor cu veniturile căilor ferate şi veţi vedea că statul maghiar lucra cu un câştig de cinci procente, chiar din primul an al traficului. Nimeni nu se gândea să practice o politică de necesităţi, ci una de profit rapace, care înlesnea statului să acopere cea mai costisitoare investiţie într'o perioadă scurtă de 20 ani.

Nu mai puţin trebuesc reţinute amănuntele referitoare la drumuri. Din teritoriile locuite de populaţia românească, statul încasa anual impozite în suma de 583 milioane coroane aur, ceeace face la paritatea de astăzi peste 23 miliarde lei. Iar din această sumă, pentru Ardeal se vărsa un milion şi ceva coroane la întreţinerea drumurilor, restul de 10 milioane 392.500 fiind stoarse din contribuţii suplimentare, prin impozitele judeţene.

Şi acum să vedem ce a investit statul român. Să începem cu ultima coloană de cifre. Creditele statului acordate căilor ferate pe exerciţiul bugetar 1938 — 1939, se ridică la 13.857.000.000 lei. Din această sumă, mai bine de 70 la sută revine provinciei ardelene. La atât se ridică sacrificiul statului român într'un singur an.

In acelaş exerciţiu bugetar, pentru drumuri se prevede numai la credite suplimentare suma de 1.049.960.000 lei, revenind Ardealului la repartizarea lor acelaş procent de peste 70.

Nici nu mai este nevoie să complectăm cifrele cu investiţiile din ceilalţi ani, fiindcă cele reproduse mai sus sunt cât se poate de concludente.

In oricare an am deschide filele bugetului general al statului şi al finanţelor locale am constata aceeaşi disproporţie uluitoare între situaţiile dinainte de războiu şi cea după unire.

Nu putem încheia totuşi croni ca fără o clarificare şi în altă direcţie. Am reprodus, după statistica maghiară, contribuţia populaţiei româneşti la bugetul statului în 1912, care se ridica la 583 milioane coroane aur şi la peste 23 miliarde lei, la echivalentul de astăzi. Oare minorităţile din Ardeal dau şi ele o asemenea contribuţie? Să aruncăm o privire sumară asupra impozitelor. Massa cea mare de contribuabili din rândurile conaţionalilor noştri o formează ţărănimea, într'un procent de 80 la sută. Şi cât a dat ea de pildă în 1937, la veniturile directe ale statului? Abia 72 milioane lei. In mod expres am citat suma aceasta, deoarece este cea mai mare, în anii următori scăzând simţitor prin politica de ocrotire inaugurată de actualul regim faţă de populaţia satelor.

Iată adevărul înfăţişat cu evidenţa faptelor, care nu vor putea fi răsturnate nici chiar de fantezia şi reaua credinţă a unor agenţii obişnuite cu născocirile.

V. M.

Sentinţa in procesul organizaţiei subversive, care determina tineretul minoritar să treacă in Ungaria

Cluj, 29 Iulie

In numerele trecute ale ziarului nostru am relatat cum în ultimul timp dezertările din armata ungară au devenit extraordinar de numeroase.

Cum scăpau de sub supravegherea superiorilor plotoane întregi de soldaţi treceau frontiera şi cereau adăpost pe teritoriul ţării noastre.

Afară de cele declarate asupra motivelor cari i-au făcut să dezerteze, câţiva din ei au arătat că pe teritoriul ţării noastre şi mai ales pe graniţă, funcţionează o organizaţie subversivă, al cărei scop este de a face o intensă propagandă printre tineretul minoritar, spre a-l determina să treacă în Ungaria.

CE AU STABILIT CERCETARILE

Autorităţile noastre dând curs celor auzite, au stabilit că aceste organizaţii subversive există în realitate şi sunt conduse de un oarecare Alexandru Pencziay, din Satu Mare. Acesta a organizat două nuclee, primul sub conducerea lui Iosif Feres, din Satu Mare, iar al doilea în jud. Sălaj, având ca şef pe primarul comunei Silindru, Gavril Ianczo.

Alexandru Pencziay îşi rezervase doar rolul de controlor, ţinând evidenţa celor ce plecau şi achitându-le câte 500 lei de fiecare persoană plecată în Ungaria.

La începutul lui Iunie, Pencziay a creiat un al treilea nucleu, tot în satul Mare, care era compus din şapte persoane.

Toate aceste organizaţii subversive erau în legătură cu şeful ordinului franciscan, călugărul Eugen Lanz.

Din cele stabilite de autorităţi a reeşit că Iosef Reres a trimis în Ungaria 180 de persoane, iar din com. Silindru 30 de persoane.

PROCESUL

Alexandru Pencziay şi Iosef Feres, cu întreaga bandă, au fost aduşi la Cluj, unde au fost daţi în judecata tribunalului militar.

Procesul s'a desbătut Vineri seara.

Din cele declarate de inculpaţi a reeşit că Alexandru Pencziay se încurcase cu socotelile banilor şi plecase în Ungaria, să ia contact cu finanţatorii acestei afaceri, fără să spună cine erau aceştia.

Printre altele a povestit că în com. Varzulapos, la graniţa ungară, s'a înfiinţat o tabără, nu de mult, în care erau aproape 150 de tineri, pe cari i-au trecut în Ungaria nucleele sale. **Acei cari îl cunoşteau au încercat să-l bată, căci nu aşa visau ei Ungaria, cu munci grele agricole, hrană odată pe zi, fără plată şi bătăi din partea superiorilor. Mulţi întrebau cam ce pedeapsă ar căpăta dacă s'ar întoarce înapoi în România.** Sunt însă înfricoşaţi de subofiţerii cari îi păzesc şi cari le spun că ar fi imediat împuşcaţi.

SENTINŢA

La ora 11 noaptea, completul de judecată al tribunalului militar din Cluj, prezidat de d. lt. colonel D. Negulescu, a pronunţat sentinţa acestui proces, prin care Alexandru Pencziay şi Iosef Feres, împreună cu întreaga lor bandă, au fost condamnaţi la doi ani temniţă grea.

*

Peste câteva zile urmează să se desbată în faţa aceluiaş tribunal, procesul nucleului din com. Silindru.

Tabăra străjerească dela Salvamar — Ora de canotaj

Aveţi audiţii proaste
din cauza paraziţilor?

● Citiţi astăzi, în numărul nou din
„Radio-Universul"
un articol amănunţit asupra paraziţilor şi combaterea lor
5 LEI EXEMPLARUL